

Studeren met Steun

Het bieden van ondersteuning aan studenten met psychiatrische problematiek

Doelstelling Workshop

GGz- en onderwijs professionals bekend maken met de ondersteuning (Begeleid Leren) aan jongeren/studenten met psychische beperkingen bij het (gaan) studeren

Programma Workshop

- ❖ Doelstelling workshop
- ❖ Omvang studenten
- ❖ Definities
- ❖ Belemmeringen
- ❖ Begeleid Leren
- ❖ Pauze
- ❖ Casuïstiekbespreking
- ❖ Achtergrondinformatie
- ❖ Evaluatie en afsluiting

Relevantie Begeleid Leren

'De Gezondheidsraad beveelt aan te investeren in de ontwikkeling en toepassing van Begeleid Leren in het onderwijs.

De kennisbasis van deze op de Individuele Rehabilitatiebenadering (IRB) gebaseerde rehabilitatiemethode is nog relatief smal, maar gezien de grote handelingsverlegenheid rond jongeren met psychische problemen onder onderwijsprofessionals acht de commissie een aanbeveling tot verdere ontwikkeling gerechtvaardigd.

De overheid zou dit middels pilotonderzoeken kunnen stimuleren, gepaard gaande met effectiviteitsonderzoek'

(Gezondheidsraad, 2014, pag. 64-65)

Omvang studenten met psychische problemen

Omvang studenten met psychische problemen (MBO)

- Vele tienduizenden jongeren verlaten jaarlijks het MBO zonder het behalen van een diploma (startkwalificatie)
(Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt, Nijmegen 2012)
- Psychische problemen blijken één van de belangrijkste redenen te zijn dat een student zijn/haar opleiding vroegtijdig verlaat
(Allen en Meng, 2010)

Omvang studenten met psychische problemen (HO)

In Nederland volgen ongeveer 662.800 studenten een opleiding aan een hogeschool of universiteit
(DUO, 2013)

6 % van de HBO-/WO-studenten heeft een DSM-IV As-I psychische aandoening (39.768 studenten)
(Verwey-Jonker instituut, 2005)

55% daarvan geeft aan extra ondersteuning nodig te hebben bij hun studie (21.872 studenten)
(Verwey-Jonker instituut, 2005)

Omvang studenten met psychische problemen

Groningen: ROC's, HG & RUG

- 80.000 studenten
- 6% = 4.800 studenten
- 3% = 2.400 studenten

Definities

Psychische aandoening/ziekte

'De term psychische ziekte wordt gebruikt voor een scala van gediagnosticeerde psychische ziekten die het denken, voelen en handelen zodanig beïnvloeden dat men niet optimaal kan functioneren in het dagelijks leven'

Psychische aandoening/ziekte

Een psychische aandoening vereist professionele hulp om een diagnose te stellen en te komen tot een behandelplan

Voorbeelden:

- Eetstoornis (anorexia, boulimia)
- Angststoornis (paniek, fobie)
- Stemmingsstoornis (depressie)
- Psychotische stoornis (schizofrenie)
- Persoonlijkheidsstoornis (borderline)
- Aandachtstekort- gedragsstoornis (adhd, add)

Psychische beperking

'Men spreekt van een psychische beperking wanneer het functioneren van mensen als gevolg van hun aandoening wordt belemmerd in belangrijke levensgebieden als leren, wonen, werken en sociale contacten'

In deze workshop kijken we naar de psychische beperking van een student bij het (gaan) studeren, niet naar de aandoening an sich.

Belemmeringen voor studenten met een psychische probleem

- Cognitief
- Sociaal-emotioneel
- Omgeving
- Aandoening/ziekte

Cognitieve functies

- Aandacht en concentratie
- Oriëntatie
- Waarnemen
- Denken
- Geheugen: inprenten, herinneren
- Plannen
- Problemen oplossen
- Handelen
- Nemen van initiatief

Sociaal-emotionele belemmeringen

Onder andere

- Samenwerken
- Contact leggen en onderhouden
- Presenteren
- Angst voor stigma en discriminatie
- Laag zelfvertrouwen
- Omgaan met stress
- Reageren op feedback

Omgevingsinvloeden

- Onbekendheid met, ontbreken van, onvoldoende gebruikmaken van ondersteuningsmogelijkheden
- Omgevingsproblemen die een (extra) belasting kunnen zijn: financiën - woonsituatie – familie - stigma

Ziekte

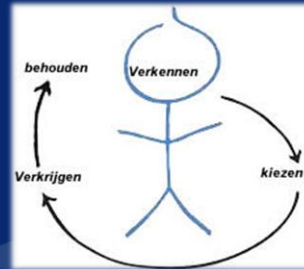
- **Fluctuerende aard van de ziekte**

Een psychische ziekte en de daarbij horende symptomen kunnen met behulp van medicatie en therapie worden bestreden en soms geheel verdwijnen. Een aantal aandoeningen kunnen echter periodiek terugkomen

- **Bijwerkingen medicatie**

- Sufheid
- Vermoeidheid
- Droge mond, erge dorst
- Wazig kijken
- Trillen van de handen

Begeleid Leren

Missie Begeleid Leren

Jongeren met een psychische beperking ondersteunen bij het kiezen, verkrijgen en behouden van een reguliere (beroeps)opleiding

Begeleid Leren: subgroepen

Jongeren met een psychische aandoening

“Uitvallers”
uit het onderwijs

Huidige studenten

Instream
bevorderen

Voortijdig school-
verlaten voorkomen

Kiezen & verkrijgen

Behouden

Impulscursus
(groep/individueel)

Functionele &
hulpbronnen diagnostiek

Belangrijke uitgangspunten

- Het gaat hier om studenten, niet om patiënten of zieken
- Het gaat om het functioneren van de student, niet om symptoombestrijding
- De studenten moet zelf een opleiding kunnen kiezen, niet geplaatst worden in een opleiding die anderen het beste voor hem/haar vinden
- Succes: Hoe vind de opleiding dat het gaat?
- Tevredenheid: Hoe vind de jongere/student dat het gaat?

Belangrijke uitgangspunten

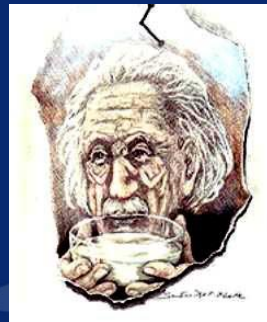
- Het aanbieden van steun wordt geboden zolang als nodig en gewenst is
- Zo min mogelijk professionele hulp: De student moet niet afhankelijker worden dan nodig → Het streven is zoveel mogelijk zelfstandigheid
- Focus ligt op groei van mogelijkheden, verbetering van functioneren is mogelijk

Bondgenootschap

In de eerste plaats uitgaan van
wat de student met ons en
anderen verbindt

en niet van
datgene wat hem van ons en
anderen onderscheidt

EINSTEIN

Uitspraken professionals

- *'Is bij deze student al eerder geprobeerd en niet gelukt'*
- *'Er zijn geen opleidingen waar onze jongeren heen kunnen'*
- *'Daar is deze student helemaal niet aan toe'*
- *'Hij is eindelijk stabiel; voorlopig niks meer aan doen'*
- *'Die opleiding is veel te hoog gegrepen'*
- *'Daar hebben we helemaal geen tijd voor'*
- *'Laat ze nou eerst maar in therapie gaan'*
- *'Dat wordt niks op die stageplek'*

Omgang student met een psychische beperking

- Ga met een student met psychische beperkingen net zo om als u doet met andere studenten
- De beste bron voor informatie is de student zelf
- Heeft de student kennis van beschikbare hulpbronnen/aanpassingen?
- Ondersteuning is zoveel mogelijk geïntegreerd in het onderwijs, bereikbaar, laagdrempelig, toegankelijk, afgestemd op de individuele student (geen confectionepak, maar maatwerk)
- Aanpassingen in het onderwijs komen voort uit eigen verzoek van de jongere

Wie is probleem- en proceseigenaar?

Wil jij je opleiding blijven volgen?

Zo ja, wat belemmert jou bij het volgen van je studie?

Voorbeelden van doelen

- Ik wil de komende twee jaar mijn opleiding ICT aan het ROC blijven volgen
- Ik wil in september 2015 mijn stage bij diëtistenpraktijk Groningen starten
- Ik wil in maart 2015 mijn opleiding Bedrijfskunde weer oppakken

Functionele en hulpbronnendiagnostiek

Achterhalen van onmisbare vaardigheden en onmisbare hulpbronnen

Methodiek

Studentrol + opleiding van eigen keuze

Vaardigheden + Hulpbronnen

Succes + Tevredenheid

Voorbeeld

Opleidingseis: op tijd komen

Peter komt iedere week van de vijf dagen dat hij bij een les of projectgroep aanwezig moet zijn, er twee te laat

Wat is er aan de hand?

Functionele en hulpbronnen diagnostiek

Doel: Ik wil de komende twee jaar mijn opleiding ICT blijven volgen

Achterhalen van vaardigheden en hulpbronnen:

Wat moet je doen om....? Wat heb je nodig om....?

Vaardigheden:

- Reageren op feedback
- Afspraken nakomen
- Een praatje maken over algemene onderwerpen

Hulpbronnen:

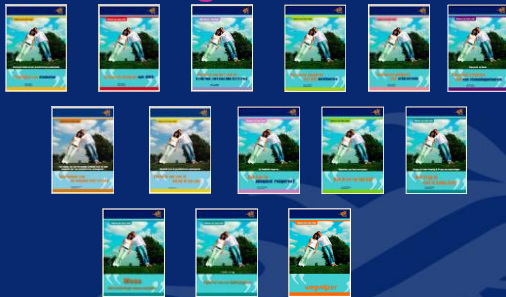
- Studiemaatje

Evaluatie en afsluiting

Achtergrondinformatie

Expertisecentrum Begeleid Leren

www.begeleideren.nl

Brochures

Succesvol studeren met

- borderline persoonlijkheidsstoornis
- een stemmingsstoornis
- een eetstoornis
- met schizofrenie

Vaardigheden:

- Openheid geven
- Omgaan met stress
- Om ondersteuning vragen
- Om aanpassingen vragen
- Feedback geven